

Mogelijke thema's Erfgoedlabs

1. Omgevingsprogramma erfgoed/erfgoedbeleid maken

In dit lab ligt de focus op de manieren waarop kennis en waarden van inwoners een plek krijgen in erfgoedbeleid of een omgevingsvisie. Het gaat om hoe je ruimte maakt voor kennis van burgers. Hoe haal je deze informatie op, hoe ga je ermee om? Hoe benader je dit vanuit een integraal erfgoedbegrip? Wat doe je met erfgoedwaarden die je niet met bestaand instrumentarium kunt borgen? Ook is er aandacht voor de volgende stap, betrokkenheid bij de uitvoering.

2. Cultuurhistorische waardenkaart/monumentenlijst samenstellen

Dit lab gaat over het betrekken van inwoners bij het maken van een cultuurhistorische waardenkaart en het aanwijzen van monumenten. Het gaat dan om hoe je ruimte geeft aan kennis van inwoners en zachte waarden zoals identiteits- en belevingswaarde, herinnering en gebruik. We gaan in op hoe je inwoners betreft bij het identificeren, selecteren en het schrijven van verhalen en hoe je de uitkomsten gebruikt bij het aanwijzen van monumenten en andere opgaven.

3. Samenwerking met erfgoedgemeenschappen vormgeven

Dit lab gaat over nieuwe manieren om erfgoedgemeenschappen beter te ondersteunen en stimuleren, maar ook over hoe je burgers een rol geeft in de uitvoering van beleid. Duurzaam samenwerken en het bereiken van 'unusual suspects' blijft lastig. Hoe richt je die samenwerking in? Hoe bouw je een relatie op met erfgoedgemeenschappen die nog niet aan tafel zitten? Hoe kom je tot een duurzame relatie? We kijken naar verschillende vormen van samenwerken en methodes of instrumenten die daarbij helpen.

4. Participatieve financiering

Democratischer omgaan met erfgoed gaat ook over waar geld naartoe gaat en wie de keuzes daarover maakt. Vaak is er te weinig geld om nieuwe participatietrajecten op te starten of de relaties duurzaam in te bedden. In dit lab kijken we naar de financiële mogelijkheden rond burgerinitiatieven en erfgoedgemeenschappen. Dit kan door gemeentelijke subsidieregelingen of door het aangaan van samenwerkingen met andere domeinen. Ook kijken we naar het participatief verdelen van middelen met het lokale erfgoedveld.

5. Samenwerken met sociaal domein

Erfgoed speelt een belangrijke rol in de maatschappij maar de verbinding met het sociaal domein kan nog beter. Denk daarbij aan thema's als sociale cohesie, integratie, emancipatie, eenzaamheid en mentale gezondheid. Wat is de meerwaarde van erfgoed in verbinding met deze onderwerpen? Wat is er nodig zodat de erfgoedwereld en het sociaal domein elkaar makkelijker vinden?

In dit lab kijken we hoe je partnerschappen opbouwt en onderhoudt om erfgoed beter in te zetten bij sociaal-maatschappelijke opgaven en om dichterbij de samenleving te komen.

6. Uitdaagrecht

In de Wet 'Versterking participatie op decentraal niveau' (2025) wordt het uitdaagrecht, als specifieke vorm van participatie, wettelijk verankerd. Dit betekent dat individuele initiatiefnemers of georganiseerde bewoners het recht hebben om taken van de overheid over te nemen die relevant zijn voor hun gemeenschap en omgeving. Als inwoners een taak (denk aan: het onderhouden van een park, de herbestemming en exploitatie van monumenten of immaterieel erfgoed) minstens even goed of beter kunnen uitvoeren, kunnen ze de gemeente uitdagen. In dit lab onderzoeken we wat daarbij nodig is voor een meer uitnodigende, luisterende en faciliterende rol van de ambtenaar.

7. Beladen erfgoed/omgaan met gevoelige onderwerpen

Erfgoed is diep verbonden met persoonlijke en collectieve identiteiten, herinneringen en geschiedenissen. Het roept emoties op zoals trots en verbondenheid maar ook pijn en conflict, zeker bij beladen erfgoed. Het goed kunnen omgaan met deze emoties en meerdere perspectieven is essentieel, zo ontstaat er meer begrip en dialoog. Dit draagt bij aan een inclusiever en rijker erfgoedbeleid en -beheer. Dit lab gaat in op vragen als: Wie voelt zich (niet) gerepresenteerd, hoe maken we ruimte voor meerdere perspectieven en hoe komen we die op het spoor? Welke methodes helpen bij het omgaan met emoties en uitdagende gesprekken? Hoe komen verschillende perspectieven op een respectvolle manier samen?

8. Een eigen thema

Het is ook mogelijk een eigen thema in te brengen voor de labs. In het formulier op de website kun je je idee aangeven.

